

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

1.Bhar.206/2024/11.

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2025. év január hó 7. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A csalás bűntette miatt terhelt ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 20.Bf.10.804/2023/10. számú ítéletét megváltoztatja.

terhelt vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 2 (kettő) évre, a közügyektől eltiltás mértékét 2 (kettő) évre enyhíti.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság a 2023. június 20. napján kihirdetett 1.B.663/2020/99. számú ítéletében terhelt vádlottat az ellene 2 rendbeli, a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett csalás bűntette miatt emelt vád alól – a Be. 566. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozással – bizonyítottság hiányában felmentette. sértett¹ és sértett³ sértettek által előterjesztett polgári jogi igények érvényesítését egyéb törvényes útra utasította, valamint megállapította, hogy az eljárás során felmerült 6.500 forint büntügyi költséget az állam viseli.

[2] A kerületi bíróság ítéletének kihirdetését követően az ügyész a fellebbezés bejelentésére három munkanapot tartott fenn, majd e határidőn belül a Budapesti II. és III. Kerületi Ügyészség a vádlott terhére, bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása végett jelentett be fellebbezést. A vádlott és védője a kihirdetett elsőfokú ítéletet tudomásul vették.

[3] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2024. április 23. napján megtartott nyilvános ülésen kihirdetett 20.Bf.10.804/2023/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta. terhelt vádlottat bűnösnek mondta ki

- 2 rendbeli – 1 esetben folytatólagosan elkövetett –, a Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés bc) alpontjára figyelemmel, a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás bűntettében, továbbá
- 2 rendbeli, a Btk. 345. §-ába ütköző hamis magánokirat felhasználásának vétségében.

[4] Ezért – mint különös visszaesőt – halmazati büntetésül 3 év szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg és megállapította, hogy a szabadságvesztésből feltételes szabadságra nem bocsátható. A polgári jogi igényről szóló rendelkezésben a sértetteket magánfélnek nevezte meg és az eljárás során felmerült 6.500 forint bünygyi költségről akként rendelkezett, hogy azt a vádlott köteles az államnak megfizetni. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[5] A törvényszéki ítélet kihirdetése után az ügyész a fellebbezés bejelentésére három munkanapot tartott fenn, majd a másodfokú ügydöntő határozatot tudomásul vette. A törvényszék ítéletével szemben a kihirdetését követően a vádlott és védője fellebbezést jelentett be felmentés céljából.

[6] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.397/2024/3. számú átiratában az előzményi adatok rögzítését követően kifejtette, hogy az első- és másodfokú bíróság a perrendi szabályokat megtartotta. A kerületi bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, azonban tényállásait részben megalapozatlanul állapította meg, valamint téves jogkövetkeztetést vont le, amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem bizonyítható, hogy a vádlottnak már az összegek átvételekor sem állt szándékában azokat visszafizetni. Meglátása szerint a másodfokú bíróság irathűen egészítette ki a személyi körülményeket és tette megalapozottá a történeti tényállásokat a lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma és ténybeli következtetés eredményeként, amely eltérő tényállás megalapozta a vádlott bűnösségét.

[7] A fellebbviteli főügyészség szerint az első- és másodfokú bíróság is eleget tett indokolási kötelezettségének, azonban a kerületi bíróság nem tulajdonított kellő jelentőséget az álnév használatának, annak a ténynek, hogy az ítéletekben szereplő gazdasági társaságokban nem rendelkezett üzletrésszel vagy vezető tisztséggel, továbbá gépkocsija, illetve egyéb vagyontárgya sem volt, építőipari tevékenysége után adót nem fizetett és fedezetként nem a saját járműveit ajánlotta fel. Ezzel szemben a törvényszék helyesen következtetett arra, hogy a vádlottnak már kezdettől fogva sem állt szándékában teljesíteni a

sértettek felé, akiktől biztosan nem kapta volna meg az összegeket, ha tudják, hogy a név3 név csak az álneve volt.

[8] A másodfokú bíróság okszerűen vont következtetést a vádlott bűnösségére, és a minősítés körében helytállóan észlelte, hogy a vádiratban foglaltakhoz képest egyrészt hiányos, másrészt pontatlan, ezért azt megfelelően korrigálta, mind a vagyon elleni, mind a közbizalom elleni bűncselekményeket törvényesen minősítette.

[9] Megítélése szerint a büntetéskiszabási körülményeket megfelelően értékelte, azokkal arányos büntetést szabott ki a vádlottal szemben, amely szükséges és elégséges a büntetési célok elérése érdekében, továbbá a járulékos rendelkezések is törvényesek. Mindezek alapján a másodfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

[10] sértett1 és sértett3 sértettek jogi képviselője az írásban megküldött észrevételében kifejtette, hogy a vádlott állítása szerint mindkét sértettnek vissza szeretné fizetni az átvett összeget, azonban erre vonatkozó hajlandóságot nem mutat. Jelezte, hogy több tárgyaláson is felvilágosították az ügyvédi, illetve bírósági letétbe helyezés lehetőségéről, továbbá arra is rámutatott, hogy a sértettek a nyomozati szakban felajánlották, hogy az okozott kár 90%-ának megfelelő összeg esetén is kiegyenlítettnek tekintik a követelésüket. Hangsúlyozta, hogy a sértettek soha nem utasították vissza a vádlotti teljesítést, amelynek elmaradását terhelt vádlott különböző indokokkal magyarázott. Kérte figyelembe venni, hogy a vádlott nem az általa meghatározott célra költötte el a tőlük kapott pénzt és a sértetteknek álneven mutatkozott be, illetve tartotta őket folyamatos tévedésben a személyi azonosságát illetően. Hivatkozása szerint a sértettek az évek alatt megspórolt azon tartalékaikat veszítették el, amelyek a későbbi életük anyagi biztonságának fedezeteként szolgáltak volna. Végezetül utalt arra, hogy a vádlott sértett3 sértettet csak részben, míg sértett1 sértettet egyáltalán nem részesítette kártérítésben. Mindezek alapján a „jogszabálynak megfelelő ítélet meghozatalát” indítványozta.

[11] A vádlott védője a fellebbezés írásban előterjesztett indokolásában elsődlegesen a vádlott felmentését, másodlagosan a törvényszéki ítélet megváltoztatását és a Btk. 82. § (3) bekezdés alapján védence közérdekű munkára és pénzbüntetésre ítéletét, végül harmadlagosan a szabadságvesztésre ítélet esetén a másodfokú ítélet feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezésének megváltoztatását indítványozta akként, hogy a vádlott a büntetés kétharmad részének kitöltése után feltételes szabadságra bocsátható.

[12] Az elsődleges indítványára vonatkozólag előadta, hogy a másodfokú bíróság felülmérlegelés eredményeként változtatta meg a kerületi bíróság mérlegelésen alapuló ítéletét és tévesen jutott arra a következtetésre, hogy védence bűncselekményeket követett el. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság a tényállás kiegészítése során beemelte a saját jogi értékelését is a bűnösség támogatása érdekében, azonban a hamis szándék tényállásában feltüntetését semmi nem támasztja alá. Ezzel kapcsolatban utalt a Kúria Büntető-

Közigazgatási-Munkaügyi és Polgári Kollégiumai Joggyakorlat-Elemző Csoportjának a 2018. január 29. napján kelt, „Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései” című Összefoglaló véleményében foglaltakra, így többek között arra, hogy az elkövető tudattartalmára, vagyis az úgynevezett „tudati tényekre” vonatkozó ténymegállapításra a kívülvilágban megjelent tényekből vonható következtetés. Véleménye szerint a törvényszék az ártatlanság vélelmét mellőzve a vádlott korábbi elítéléseit tartotta a legfontosabbnak, azonban ezek a tények önmagában nem tükrözik a tudati oldalt. Érvéle szerint „lehet a vádlott korábbi elítélésein merengeni, azonban az tény, hogy a csalás elemei hiányoznak”.

[13] A védelem szerint védeence hamis szándéka az eljárás alatt nem vált kétséget kizáró módon bizonyítottá. Érvéle szerint a vádlott valóban nem a saját nevét használta, azonban ezzel nem kívánt a vád tárgyává tett cselekmények vonatkozásában visszaélni. Kérte figyelembe venni, hogy a vádlott a kerületi bíróság szerint sem akart elérhetetlenné válni, a sértettek a párjával fel tudták venni a kapcsolatot, majd amikor lehetősége nyílt rá, akkor a büntetés-végrehajtási intézetből is írt levelet a sértetteknek. Megítélése szerint soha nem állt szándékában a sértettek tévedésbe ejtése és védeence esetében a jogtalan haszonszerzési célzat sem állapítható meg. Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a kerületi bíróság által lefolytatott terjedelmes bizonyítási eljárás azon részét, amely védeence teljesítőképességét vizsgálta. Teljesítőképessége mellett szólt az eljárásban tanúként kihallgatott tanú10, tanú12, tanú6, tanú5, tanú13 és tanú8. Ez utóbbi tanú vallomását külön is kiemelte annak alátámasztása végett, hogy védeence 5-6 emberrel dolgoztatott és legalább 5-10 lakást felújított. Meggyőződése szerint terhelt vádlottnak lehetősége volt az építőipari beruházások lefolytatására és a szakmai tudása, piaci jártassága, valamint objektív lehetősége is megvolt a befektetések realizálására. Hangsúlyozta, hogy védeencének folyamatban lévő projektjei voltak, továbbá bebizonyosodott, hogy a jelen ügyben érintett befektetések megvalósítása érdekében érdemi lépéseket tett. Arra is rámutatott, hogy sértett3 sértett esetében a feljelentés megtételekor a követelés még le sem járt, míg sértett1 sértett úgy nyilatkozott, hogy ha nem vitték volna be védeencét a büntetés-végrehajtási intézetbe, akkor ismeretei szerint az üzlet megvalósult volna. A védelem szerint a vádlott nem kalkulált és tervezett az elfogásával, ezért az sem feltételezhető róla, hogy tisztában volt a megállapodásban foglaltak teljesítésének akadályoztatásával. Meglátása szerint ez olvasható ki a sértettek vallomásából is.

[14] A sértettek jogi képviselőjének beadványában írtakra reflektálva előadta, hogy az iratanyagban nem szerepel arra utaló adat, hogy a sértettek az okozott kár 90%-ának megfelelő összeg teljesítése esetén is kiegyenlítettnek tekintették volna a követelésüket. Hivatkozása szerint a jogi képviselőnek a követelés pontos összegét sem sikerült konkretizálni, továbbá kiemelte, hogy a bejelentett polgári jogi igény nem szabályszerű, az utólag nem orvosolható, azonban véleménye szerint a sértettek jogi képviselője részéről erre irányuló törekvést nem is tapasztalt.

[15] Amennyiben a harmadfokú bíróság egyetértene a bűnösség megállapításával, arra az esetre a kiszabott büntetés jelentős mértékű enyhítését kérte azzal, hogy jogszabályellenes büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására nem kérheti az ítéltáblát. A másodfokú bíróság által kiszabott büntetést megtorló jellegűnek minősítette, mert a kerületi ügyészség a vádiratában is csak 2 év 4 hónap szabadságvesztés büntetésre ítéletet indítványozott, ezért

ellentmondásosnak találta, hogy a hivatkozott ügyészi indítványhoz képest 5 évvel később védenca egy jóval súlyosabb büntetést kapott.

[16] Kérte figyelembe venni a védenca életében bekövetkezett leglényegesebb változásként, hogy 2022-ben megszületett gyermeke, így végrehajtandó szabadságvesztés esetén nemcsak a vádlottat érné hátrány, hanem gyermekét is, aki az édesapja és stabil megélhetés nélkül maradna évekre. A védelem szerint a társadalom érdekét is az szolgálná, ha védecét végrehajtandó szabadságvesztés helyett közérdekű munka büntetésre ítélnék, emellett a pénzbüntetésre ítélt „a központi költségvetés számára bevételt jelentene”. Előadta továbbá, hogy a sértettek érdekét sem szolgálná a végrehajtandó szabadságvesztés, mert ennek hiányában valódi lehetőség nyílna a követelés rendezésére akár állami kényszerrel. Mindezek alapján másodlagosan indítványozta, hogy az ítéltábla akként változtassa meg a törvényszék ítéletét, hogy végrehajtandó szabadságvesztés helyett közérdekű munkára és pénzbüntetésre ítélje.

[17] A harmadlagos indítványával összefüggésben kifejtette, hogy a törvényszék a Kaposvári Járásbíróság ítéletére alapította a feltételes szabadságra bocsátásból kizárás lehetőségét, azonban jogi álláspontja szerint ez utóbbi járásbíróság védenca távollétében járt el, ezért a Btk. 38. § (4) bekezdésnek d) pontja nem alkalmazható, mert az annak alapját képező ítélet meghozatalára a távollétében került sor. A védő ugyanakkor nem vitatta, hogy az említett ítélettel kapcsolatos perújítás nem vezetett eredményre. E tárgykörben utalt még a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési eljárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bv. tv.) 87. § (1) és (2) bekezdésére, valamint az EBH2017.B.5. számon közzétett bírósági határozatra is. Összegzőként kijelentette, hogy a másodfokú bíróság egy olyan ítélet miatt zárta ki védecét a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből, amelyről nem volt tudomása.

[18] terhelt vádlott a fellebbezés írásbeli indokolásában részletesen összefoglalta az ügygel kapcsolatos eseményeket és észrevételeit, melynek során elsőként kijelentette, hogy sértett1 sértettet 2015 áprilisában és sértett3 sértettet 2016 tavaszán ismerte meg. Fontosnak tartotta megjegyezni, hogy a sértettekkel történt megismerkedése előtt is albérletben lakott név3 néven és az ingatlan tulajdonosával nem volt elszámolási vitája. Kiemelte, hogy a vádbeli időszakban lakások felújításával foglalkozott, egy üzletet működtetett a név10 Bevásárlóközpontban, a cím14 utcában egy „nem a megfelelő bevétel”-t termelő kávézója is volt, továbbá gépkocsik adásvételével is foglalkozott. Ez utóbbi tevékenysége alátámasztásaként 6 darab személyautót is felsorolt, amelyeket megvett, majd értékesített. Valamennyi tevékenysége kapcsán utalt a bevételei nagyságára, így a felújításokra vonatkozólag 14-15, vagy akár 20 millió forintos bevételre hivatkozott, míg egy gépkocsi eladásával 500.000 vagy magasabb hasznot realizált. A felsoroltakkal összefüggésben kérte figyelembe venni az eljárás során digitális adathordozón benyújtott képeket és dokumentumokat.

[19] A vádlott pontokba szedve felsorolta, hogy az általa végzett tevékenységek vonatkozásában az elsőfokú tárgyaláson mely ügyadatok kerültek bizonyításra, illetve kik

tudnák még ezen felül megerősíteni, hogy név3ként ismerték. Meggyőződése szerint az általa leírt adatok azt mutatják, hogy jó anyagi helyzetben volt, az átvett összegeket módja és lehetősége volt visszafizetni.

[20] Mindkét sértett esetében hosszasan taglalta az eljárás alatt is hangoztatott védekezésének érdemi elemeit. Kiemelte, hogy sértett1 tekintetében az első két átvett összeget visszafizette, a telekvásárlás valós szándék volt és valójában nem okozott 4.500.000 forint kárt, mert az általa tartozásnak nevezett összeg egy részét – különböző részletekben – megtérítette készpénzben, beépített anyagban és elvégzett munkában. sértett3 vonatkozásában hangsúlyozta, hogy az átvett összeget nem kellett építőanyag vásárlásra fordítania, amit a megbízási szerződés is alátámaszt, továbbá rámutatott, hogy e sértett felé nem állt fenn lejárt követelés. Állítása szerint a „tartozást” meg szeretné fizetni, amely szándékát a már megfizetett többszázezer forint is mutatja, továbbá utalt a védője és a sértettek jogi képviselője közötti email-váltásokra, amelyek közül védője két elektronikus levelét is csatolta a fellebbezése indokolásához.

[21] A törvényszék bűnösséget megállapító ítéletével kapcsolatban megállapította, hogy az feltételezésekből következett tényekre, továbbá „félremagyarázva” indokol. E tárgykörben elsőként azt sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság arra kereste a választ, hogy rendelkezett-e bejelentett munkával, vagy bármilyen céggel, amely álláspontja szerint irreleváns, mert más emberek neve, illetve cégei alatt folytatta tevékenységeit és számla, valamint bejelentés nélkül dolgozott az építőiparban. Kifogásolta, hogy a törvényszék nem a tényleges bevételeivel foglalkozott, hanem annak igazolásával, hogy nem volt megfelelő bevétele és a teljesítésre sem volt képes.

[22] Véleménye szerint tanú8 és tanú5 tanúk felé nem hangzott el kérdés az anyagi helyzetét illetően, azonban a törvényszék álláspontjával ellentétben ettől függetlenül is megtudták erősíteni rendezett anyagi helyzetét. Megítélése szerint a másodfokú bíróság név2 bankszámla adatait is a valóságtól eltérően értékelte, amit a leginkább az a tény mutat, hogy a közel 10.500.000 forint jóváírás esetében csak 2.500.000 forint származott sértett1 sértettől, vagyis 8.000.000 forint egyéb bevételre tettek szert. Kiemelte továbbá, hogy a digitális pénztárcákba befizetett 9.000.000 forint nem vészett el, azok később felvételre kerültek.

[23] Előadta, hogy a rendszám5 forgalmi rendszámú, Saab típusú személyautó a sértett1-val kötött szerződés időszaka alatt még a birtokában volt, az a szerződés lejártá után egy hónappal később lett értékesítve, míg a budakalászi ingatlanra vonatkozólag kijelentette, hogy nem a teljes vételárat, hanem csak a felét, vagyis 12.500.000 forintot kellett volna kifizetnie. Állítása szerint ez az összeg „1 napon belül mozgósítható volt”, azonban vele ellentétben sértett1 sértett nem rendelkezett a másik felével a teljes vételárnak és számára kizárólag a tárgyaláson derült ki, hogy ezt a sértett hitelből kívánta fedezni.

[24] A vádlott szerint a sértettek jogi képviselőjének beadványa is „elferdíti a valóságot”, mert sértett³ sértett semmiféle elérhetőséget vagy bankszámlaszámot nem adott meg, ahova pénzt juttathatott volna el. A jogi képviselő hivatkozásával ellentétben védője többször is megpróbált kapcsolatba lépni vele, azonban ez egyik esetben sem vezetett eredményre. Hivatkozása szerint elfogása után név² és édesanyja, tanú⁷ felajánlották az elszámolást a sértetteknek, akik ezzel a lehetőséggel nem éltek. A jogi képviselő érvelését kifogásolva rámutatott, hogy a megélhetéséhez nem volt szüksége a sértettek pénzére, mert megfelelő bevétellel rendelkezett a korábban részletezett tevékenységeiből. Végezetül azt is kiemelte, hogy név²et kizárólag sértett¹ kereste meg az elfogása után, sértett³ viszont soha.

[25] A fellebbviteli főügyészség átiratában foglaltak vonatkozásában a fellebbezése korábban kifejtett indokait megismételve tagadta a teljesítési szándékának hiányát, továbbá azt is jelezte, hogy a név³ álnév nem akadályozta meg az általa felsoroltak teljesítésében.

[26] Összegzőképpen tagadta a terhére rótt bűncselekmények elkövetését és meggyőződése szerint, amennyiben 2016. április 29. napján nem fogják el, abban az esetben erre a büntetőügyre sem került volna sor, mert a sértettek nem tesznek feljelentést. Véleménye szerint ez egy elszámolási vita, amelyben nincs szükség büntetőjogi eszközökre.

[27] Jelenlegi helyzetére vonatkozólag kifejtette, hogy 2021. április 4-i szabadulását követően folyamatosan dolgozik és örömmel tölti el, hogy családfőként biztosítani tudja családja számára az átlagos polgári életet. Utalt 2022-ben született kislányára, valamint szüleivel, rokonaival és barátaival töltött időre. Elmondása szerint a másodfokú ítélet kihirdetése óta félelem tölti el, bizonytalanná vált a jövője és a családja sorsa. Mindezek alapján indítványozta, hogy a harmadfokú bíróság mentese fel az ellene emelt vádak alól.

[28] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség képviselője a nyilvános ülésen az átiratában foglaltakat fenntartotta és tartalmában megismételte. Kiemelte, hogy a másodfokú bíróság valamennyi megállapításával egyetért és a cselekmények minősítése törvényes. Véleménye szerint a kiszabott szabadságvesztés büntetés tartama arányos, mert az eredeti vádhoz képest a család bűncselekmény súlyosabban minősülő esetét állapította meg, valamint a vádlottat további két bűncselekményben is bűnösnek mondta ki.

[29] A sértettek jogi képviselője a nyilvános ülésen nem kívánt felszólalni.

[30] A vádlott védője a nyilvános ülésen megismételte a fellebbezése indokolásának tartalmi elemeit, továbbá fenntartotta az írásban kifejtett indítványait is. Vitatta védencc család szándékának bizonyítottságát és utalt a másodfokú ítéletben hivatkozott virtuális pénztárcák legális használatára.

[31] terhelt vádlott az utolsó szó jogán ártatlanságát hangsúlyozta, valamint sérelmezte, hogy a törvényszék kizárólag egyetlen bankszámla adatait vette alapul, illetve értetlenségének adott hangot amiatt, hogy miért nem lehetett a sértettekkel elszámolni.

[32] A védő fellebbezése az enyhítést célzó indítványa tekintetében alapos.

[33] A Kúria Bhar.III.111/2019/8. számú végzésének, majd legutóbb a BH 2021. 68. számú eseti döntésének iránymutatására figyelemmel az ítéltábla elsőként azt vizsgálta meg, hogy a bejelentett fellebbezések alapján van-e helye a harmadfokú eljárásnak, ugyanis a Be. 615. §

(1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésre kizárólag a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén van lehetőség.

[34] A Be. 615. § (2) bekezdés a) pontja értelmében ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság olyan vádlott bűnösségét állapította meg, akit az elsőfokú bíróság felmentett. Jelen esetben a kerületi bíróság a vádlottat az ellene emelt 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett csalás büntette miatt emelt vád alól felmentette. Ezzel szemben a Fővárosi Törvényszék a vádlottat

– mint különös visszaesőt – bűnösnek mondta ki 2 rendbeli – 1 esetben folytatólagosan elkövetett – csalás büntetében és 2 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétségében. E tényadatok kétségtől meggyőzték a másodfokú ítélet elleni, a Be. 616. § a), b) és c) pontján alapuló fellebbezés lehetőségét.

[35] A Be. 615. § (3)-(5) bekezdései meghatározzák a másodfellebbezéssel támadható másodfokú ítéleti rendelkezések körét, így joghatályos csak az a fellebbezés lehet, amely valóban megnyílt fellebbezési jog esetén, a másodfokú ítélet másodfellebbezéssel támadható részét, illetve rendelkezését kifogásolja.

[36] A Be. 615. § (3) bekezdés a) pontja szerint a fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést, illetve a hivatkozott törvényhely b) pontja szerint kizárólag a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezését, vagy részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett.

[37] Amint azt a Kúria a fentebb hivatkozott végzésében és eseti döntésében is leírta, az eltérő rendelkezés, mint törvényes fellebbezési ok rendeltetése nyilvánvalóan az, hogy lehetőség nyíljon az eltérést eldöntő új eljárási fokra. A hatályos Be. ehhez, a korábbi eljárási törvényben is meglévő feltételhez hozzárendelte, hogy nem önmagában az eltérés, ellentét

(objektíve), hanem annak fájjalása, sérelmezése (szubjektíve) adja ki együtt a harmadfokú eljárás megnyitását.

[38] A másodfokú ítélet ellen a vádlott és védője felmentés érdekében jelentett be fellebbezést.

[39] Mindez azt jelenti, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Be. 618. § (1) bekezdés a) pontjának aa) alpontja és a) pontjának ab) alpontja, valamint b) pontja értelmében a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, a másodfokú ítéletnek azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, valamint az elsőfokú és másodfokú bírósági eljárást bírálta felül. Ezen túlmenően a Be. 618. § (2) bekezdése értelmében a harmadfokú bíróság hivatalból döntött az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben.

[40] Az ítéltábla megállapította, hogy az eljáró bíróságok az eljárási szabályokat maradéktalanul megtartották, nem vétettek olyan eljárási szabálysértést, ami a Be. 625. § (1) és (2) bekezdése alapján az elsőfokú, illetve másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezné.

[41] A felülbírálat ezt követő szempontja, hogy a másodfokú ítélet tényállásának a másodfellebbezéssel érintett része megalapozott-e, ugyanis a Be. 619. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan.

[42] A tényállás hiányossága esetén a másodfokú eljárásban bizonyítás felvételének van helye, az iratellenesség pedig – értelemszerűen, mibenlétéből fakadóan – az iratok tartalma alapján orvosolható. A részleges megalapozatlanság kiküszöbölésének nincs mennyiségi korlátja, bármilyen nagy terjedelmű is a megalapozatlanság, az iratok tartalma alapján, helyes ténybeli következtetés útján vagy bizonyítás felvételével kiküszöbölhető (EBH 2018. B.8.).

[43] A hatályos büntetőeljárási törvény csak a teljes – a másodfokú eljárásban helyre nem hozható – megalapozatlanság okából engedi meg a hatályon kívül helyezést, míg az ítélet részleges megalapozatlanságának kiküszöbölését a másodfokú bíróság kategorikus – mérlegelést nem tűrő – kötelezettségévé teszi. A részleges megalapozatlanság ezért hatályon kívül helyezés alapjául nem szolgálhat (EBH 2019. B.9.).

[44] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a fentebb részletezett kúriai iránymutatásoknak megfelelően járt el, amikor az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságát észlelve nem helyezte hatályon kívül a kerületi bíróság ügydöntő határozatát, hanem az ítélete [20] bekezdésében helytállóan megjelölt megalapozatlansági okokat a Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja alapján az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma és ténybeli következtetés útján kiküszöbölte, tehát a megalapozatlanság megszüntetése érdekében tárgyalás tartására és bizonyítás felvételére nem volt szükség.

[45] A másodfokú bíróság által az ítélete [15]-[19] és [35]-[43] bekezdéseiben mind a személyi rész, mind a történeti tényállás vonatkozásában megalapozottá tett tényállás nem szenved hiányosságban és a tényállás-megállapítási kötelezettség keretében a vád kimerítésének követelménye is megvalósult. Az iratellenesség nem állapítható meg, mert a törvényszék a tényállás kiegészítésekor a tartalmukkal egyezően vette figyelembe az iratokat, továbbá a tényből-tényre következtetés hibája sem valósult meg, mert a megállapított tényekből kizárólag az elsőfokú ítéletben megállapított és a másodfokú bíróság által kiegészített tényállás következik.

[46] A harmadfokú bíróság külön kiemeli, hogy a törvényszék a tényállás kiegészítésekor figyelemmel volt a vádhoz kötöttség elvére is, továbbá a vádlott védőjének fellebbezésében foglaltak miatt azt is szükségesnek tartja rögzíteni, hogy a részbeni megalapozatlanság kiküszöbölése nem a felülmérlegelés szinonimája.

[47] A másodfokú bíróság által kiegészített és a harmadfokú eljárásban is irányadó tényállás nem szenved megalapozatlansági hibában, az ügy elbírálása szempontjából releváns tényadatokat tartalmazza, iratszerű és a vádlott személyével, illetve cselekvőségeivel kapcsolatos megállapítások is helytállóak. A másodfokú bíróság által az ítélezése alapjául elfogadott tényállás tehát megalapozott, ezért az a Be. 619. § (1) bekezdése alapján irányadó volt a harmadfokú eljárásban is.

[48] A törvényszék helyesen járt el, amikor a felülbírálatát az indokolási kötelezettség teljesítésének vizsgálatával folytatta, mert a Kúria következetes ítélezési gyakorlata szerint az indokolási kötelezettség teljesítése csak a megalapozott vagy megalapozottá tett tényállás tekintetében vizsgálható (EBH 2018. B.8., EBH 2019. B.9. és BH 2019. 220.).

[49] Az első- és másodfokú bíróság bűnösség kérdésében eltérő álláspontja következtében a harmadfokú bíróság által eldöntendő kérdés az volt, hogy a másodfokú eljárásban megalapozottá tett tényállásból a törvényszék által felhozott érvek alapján következik-e a vádlott büntetőjogi felelőssége.

[50] Az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék az indokolási kötelezettségét példászerűen teljesítette és a kerületi bíróságtól eltérő álláspontját kellő részletességgel megindokolta, melynek során bemutatta, hogy milyen bizonyítékokra, illetve mely indokokra alapította a vádlott bűnösségét. Indokolásában tetten érhető a sértettekre lebontott egyéniesítettség, valamint a vádlott cselekményeiből a bűnösségére levont következtetéséhez vezető gondolatmenet is.

[51] A harmadfokú bíróság álláspontja szerint a megalapozott tényállásból a törvényszék kifogástalan érveléssel vont következtetést a vádlott bűnösségére. A Fővárosi Törvényszék ítéletének 4-7. oldaláig terjedő érdemi indokolásában – a kerületi bírósággal ellentétben – minden részletre kiterjedően, a büntetőügy fő- és részletkérdései vonatkozásában is számot adott mérlegelési tevékenységéről, indokolási kötelezettségének maximálisan eleget tett. Az okiratok és a tanúvallomások tartalmát egyenként és egymással ütköztetve is értékelte, ítélete indokolásából egyértelműen nyomon követhető, hogy melyek voltak azok a tényezők, amelyeket irányadónak tekintett.

[52] Az iratanyaggal összhangban álló és meggyőző érveléssel mutatta be általánosságban és a sértettekre is lebontva azokat a tényadatokat, amelyek a vádlott visszafizetési szándékának és teljesítőképességének hiányát támasztották alá. Ez utóbbi megállapítással kapcsolatban szükséges kiemelni, hogy míg az elsőfokú bíróság indokolása a büntetőügy egyes kiragadott elemeire fókuszált, addig a másodfokú bíróság az összes beszerzett bizonyítékot az értékelési körébe vonta, azokat a Be. 167. § (4) bekezdésének megfelelően nemcsak egyenként, hanem összességükben is értékelte, melynek során az észszerűség követelményét szem előtt tartva mutatta be, hogy az eljárás alatt feltárt adatok és bizonyítékok miként illeszkedtek egymásba.

[53] A törvényszéki ítélettel szemben bejelentett fellebbezések indokolásában leírt kifogásokra vonatkozólag a másodfokú ítéletben megtalálhatók a Fővárosi Törvényszék határozott és helytálló válaszai. Önmagában az a körülmény, hogy a vádlott és védője nem fogadják el a másodfokú bíróságnak az ítéltábla által is helyesnek tartott okfejtését, indokait, illetve mérlegelését, még nem kötelezi a harmadfokú bíróságot arra, hogy részletesen megismétlje a törvényszék érvrendszerét, vagy annak egy-egy elemét.

[54] Az ítéltábla szükségesnek tartja rögzíteni, hogy a bíróság köteles az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálni, és ennek értékeléséről határozatában számot adni, azonban az indokolási kötelezettségből nem következik a vádlott és védő által felhozott minden észrevétel megcáfolásának kötelezettsége, mivel a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie és nem minden egyes részletre (7/2013. (III. 1.) és 3032/2019. (II. 13.) AB határozat). A hivatkozott alkotmánybírósági elvárásnak a törvényszék ügydöntő határozata teljes egészében megfelel.

[55] A védői fellebbezés indokolásában írtak miatt az ítéltábla egyrészt rámutat arra, hogy a vádlott család szándéka már a bűncselekménysorozat első pillanatában tetten érhető volt, amikor álnevet használt, majd e család szándék a későbbi, a törvényszék ítéletében hiánytalanul részletezett elkövetési magatartásokon keresztül csak tovább fokozódott.

[56] A vádlott fellebbezése indokolásában hangoztatta, hogy a vádbeli időszakban nem szorult rá a sértettek pénzére, anyagi helyzete megfelelő volt, többmillió forint mozgatható pénzüsszeggel is rendelkezett, azonban arra nem adott magyarázatot, hogy mindezek ellenére az elmúlt majdnem 10 évben miért nem adta vissza a sértettek pénzét akár a büntetés-végrehajtási intézetbe kerülése előtt, akár az onnan történt szabadulását követően. A vádlotti érveléssel ellentétben a pénzüsszegek visszaszolgáltatásához nem volt szüksége a sértettek elérhetőségére vagy bankszámlaszámára, a teljesítés – valódi akarat esetén – ezek nélkül is megtörténhetett volna a terjedelmes elsőfokú eljárás bármelyik tárgyalásán vagy a másodfokú eljárás keretében is. Az elsőfokú ítélet kihirdetését követően a másodfokú ítélet meghozataláig a vádlott számára 10 hónap, majd a másodfokú ítélet kihirdetésétől a harmadfokú nyilvános ülés megtartásáig 8 hónap állt rendelkezésre a pénzüsszegek visszafizetésére, azonban ezek a jelentős időtartamok is eredménytelenül teltek el, amely ugyancsak a teljesítési szándék teljes hiányát mutatja.

[57] A vádlotti fellebbezés indokainak jelentős része annak demonstrálására irányult, hogy különféle emberek felé még álneven is tisztességgel fizetett, azonban figyelmen kívül hagyta azt a körülményt, hogy az ügyészség nem azzal vádolta meg, hogy csalás bűncselekmények elkövetéséből tartotta fenn magát és családját, hanem a vád tárgyát kizárólag a két sértettel kapcsolatos tévedésbe ejtő magatartása képezte. A vádhatóság és az eljáró bíróságok nem vonták kétségbe az általa részletesen taglalt különböző jogügyletekből eredő fizetési kötelezettségeinek teljesítését, azonban a törvényszék azt az állítását már nem fogadta el – helyesen –, hogy olyan stabil anyagi helyzetben élt, hogy a sértettek pénzét bármikor visszafizethette volna.

[58] A vádlott védekezésének központi elemeként hivatkozott arra a tényre, hogy 2016. április 29. napján elfogták a távollétében kiszabott szabadságvesztés büntetés letöltése végett. A Kaposvári Járásbíróság, illetve Kaposvári Törvényszék által történt elítélésének tényét egy váratlan, előre nem látott eseménynek állította be, ezzel szemben az is tény, hogy a büntetőeljárásról tudomással bírt, gyanúsított kihallgatása is megtörtént, majd az eljárás bírósági szakasza zajlott le a távollétében, mert ismeretlen helyen tartózkodott. Mindezt csak azért emeli ki az ítéltábla, mert a jelen ügyben elbírált pénzátvételek alkalmával azzal is számolnia kellett, hogy az ellene folyamatban lévő – teljes mértékben azonos elemeket mutató – büntetőeljárás miatt bármikor negatív fordulat állhat be az életében, amelyről ugyancsak hallgatott a sértettek előtt.

[59] A másodfokú bíróság tehát mindkét sértett vonatkozásában okszerűen vont következtetést terhelt vádlott bűnösségére és cselekményei minősítése is megfelel a büntető anyagi jogi rendelkezéseknek. A hamis magánokirat felhasználása vétségének vádlott terhére történt megállapításával összefüggésben az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a vádelv szabályait

magában foglaló Be. 6. § (1), (2) és (3) bekezdése értelmében a bíróság kötve van a vádhoz, vagyis kizárólag arról a cselekményről kell döntenie, amely miatt vádat emeltek és annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről, aki ellen vádat emeltek. A vádelv szerint a vád tárgyává tett tények köre szabja meg a bíróságnak azt a kötelességét, hogy kimerítse a vádat anélkül, hogy azon túlterjeszkedne. A vád perjogi rendeltetése elsősorban az, hogy a bíróság számára a büntetőjogi felelősség kérdésében való érdemi vizsgálat ténybeli kereteit rögzítse (EBH 2013. B.10.). Az ügyészi vádiratnak – egyebek mellett – a vád tárgyává tett cselekmények leírását, azok Btk. szerinti minősítését kell tartalmazni. A vád tárgyává tett cselekmények történeti tényállásának leírása határozza meg a vád kereteit (BH 2006. 281.), amely egyben kifejezésre juttattja azt a határozott vádlói akaratot, hogy milyen bűncselekmények miatt szorgalmazza a vádlott büntetőjogi felelősségre vonását. A vádelv következménye tehát a tettazonosság követelménye, amely szerint a bíróságnak csak arról a tényállásról kell döntenie, ami a vád tárgyát képezi, azt egyrészt ki kell merítenie, másrészt nem terjeszkedhet túl azon.

[60] A hamis magánokirat felhasználása vétségének megállapíthatóságát felvető elkövetési magatartásokat a vádirat magában foglalta, ezáltal a vád tárgyát képezte, így a vádlott bűnössége e közbizalom elleni bűncselekményekben is törvényesen megállapítható volt. A harmadfokú bíróság e bűncselekmény kapcsán annyiban javítja ki a másodfokú ítélet [53] bekezdésének negyedik sorát, hogy a büntetési tételkerete helyesen 1 évig terjedő szabadságvesztés.

[61] A joghátrány megválasztása körében a másodfokú bíróság a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56. BK véleményben írtakat szem előtt tartva, hiánytalanul vette számba a vádlott terhére és javára szóló alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket.

[62] Az elkövetés óta eltelt időtartammal kapcsolatban – az Alkotmánybíróság 2/2017. (II.10.) AB határozatában írtakra is figyelemmel – az ítéltábla kiemeli, hogy az időmúlás az enyhítő körülmények sorába tartozik, a cselekmény elkövetése és a jogerős elbírálás közötti időt jelöli. Ehhez képest a büntetőeljárás elhúzódása a büntetés mértékét nevesítetten, kompenzációs jelleggel csökkentő enyhítő körülmény, amely tartam a terhelttel szembeni megalapozott gyanú közlésétől a jogerős elbírálásig tart (ÍH 2023. 51.). A hosszabb idő eltelté az időszerű büntetés hatékonyságának a sérelmét jelenti, ezért a harmadfokú bíróság szükségesnek tartja külön hangsúlyozni, hogy a büntetőeljárás elhúzódása a büntetéskiszabás körében nyomatékos enyhítő tényezőként került értékelésre.

[63] A Kúria legutóbb a 2021. évi 68. számon közzétett eseti döntésében foglalkozott a büntetés céljának kérdésével, melynek során kifejtette, hogy a Btk. 79. §-ában írtak szerint a büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el. A büntetés kétségtelen joghátrány, a büntetés kiszabása ekként joghátrány okozása, vagyis az elkövetőre vonatkozó rosszallás megtestesítése. Az elkövetett bűncselekmény viszont nyilvánvalóan szintén rosszat jelent. Ehhez képest a büntetés lényege – hagyományosan – a rosszra (a bűnre) adott olyan válasz, amiben testet ölt az elkövetőre vonatkozó, az elkövető számára rossz, azaz joghátrány

(szabadságelvonás, jogkorlátozás stb.) okozása. A büntetés alakilag mindig megtorlás, vagyis az elkövető által elkövetett büntettnak megfelelő, arányos joghátránnyal való viszonzása. A büntetés lényege, tartalma pedig egyfelől fenyítés, azaz az elkövető számára nehézséggel sújtás, másfelől a bűnhődés lehetőségének elindítása. Ahhoz, hogy egy büntetés elérje célját általában elegendő, hogy a büntetés okozta rossz nagyobb legyen, mint a bűnből következő jó, és a rossznak túlsúlya alapján kell kiróni a büntetést és közömbössé tenni azt az előnyt, amelyet egy adott bűncselekmény elkövetése az elkövető számára jelentene.

[64] Az ítéltábla rögzíti továbbá, hogy a büntetésnek meg kell felelnie a generális és a speciális prevenció követelményének, mind a társadalom többi tagját, mind a tettest vissza kell tartania újabb bűncselekmény elkövetésétől. Ezáltal tehát alkalmasnak kell lennie a bűnözés befolyásolására, amelynek egyik eszköze az individualizáció, vagyis a büntetés lehetőleg személyre szabott, egyéniesített volta.

[65] A másodfokú bíróság megállapította, hogy a vádirat benyújtásától eltelt időtartam oly mértékben hosszú, hogy a vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés enyhítése szükségszerű, ezért a harmadfokú bíróság terhelt vádlott szabadságvesztésének tartamát 2 évre enyhítette. Az így meghatározott tartam nemcsak a büntetéskiszabási körülményekkel, hanem a vádlott személyében és cselekményeiben megnyilvánuló társadalomra veszélyességgel is arányban áll.

[66] A vádlott különös visszaesői minősége, a szabadságvesztés börtön fokozata, továbbá a feltételes szabadságra bocsátást kizáró rendelkezés is törvényes, a másodfokú bíróság azt is helyesen tüntette fel ítéletében, hogy azok mely törvényi előírásokon alapulnak. A védő a feltételes szabadságra bocsátást kizáró törvényi rendelkezés alkalmazhatóságát olyan tényadatra – a másik büntetőügynek a terhelt távollétében történt lefolytatására – hivatkozással tette kétségessé, amely a feltételes szabadságra bocsátás megengedhetősége vagy kizártsága szempontjából közömbös, így azzal a harmadfokú bíróság érdemben nem tud foglalkozni.

[67] A védő indítványozta, hogy bűnösség megállapítása esetén a harmadfokú bíróság a Btk. 82. § (1) és (3) bekezdése alapján – utalva a Btk. 82. § (2) bekezdés d) pontjára – védencét ítélje pénzbüntetésre és közérdekű munkára. Különös visszaeső esetében a büntetés enyhítésének a Btk. 89. § (2) bekezdésében megfogalmazott törvényi feltétele a különös méltánylást érdemlőség. Ennek vizsgálata során a harmadfokú bíróság nem talált olyan megbecsülendő tényezőt, amely terhelt vádlott vonatkozásában lehetővé tenné e törvényi kedvezmény alkalmazását.

[68] A közügyektől eltiltás tartamát az ítéltábla a szabadságvesztés mértékéhez igazítva 2 évre csökkentette. A mellékbüntetés törvényhelyeként a Btk. 33. § (2) bekezdését is feltünteti.

[69] A másodfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezései is törvényesek voltak.

[70] Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletét a Be. 620. § (1) bekezdése alapján megtartott nyilvános ülésen, a Be. 624. § (1) bekezdése alapján részben megváltoztatta, míg egyéb rendelkezéseit a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.

[71] A Fővárosi Ítéltábla ítélete elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 458. § (3) bekezdése zárja ki, amelynek értelmében a harmadfokú bíróság ügydöntő határozata azon a napon emelkedik jogerőre, amikor azt meghozták.

Budapest, 2025. év január hó 7. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke

Dr. Patassy Bence s.k.
előadó bíró

Dr. Kováts Katalin s.k.
bíró

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 20.Bf.10.804/2023/10. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 1.Bhar.206/2024/11. számú ítéletében foglalt változtatásokkal 2025. év január hó 7. napján jogerőre emelkedett.

Budapest, 2025. év január hó 7. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke